

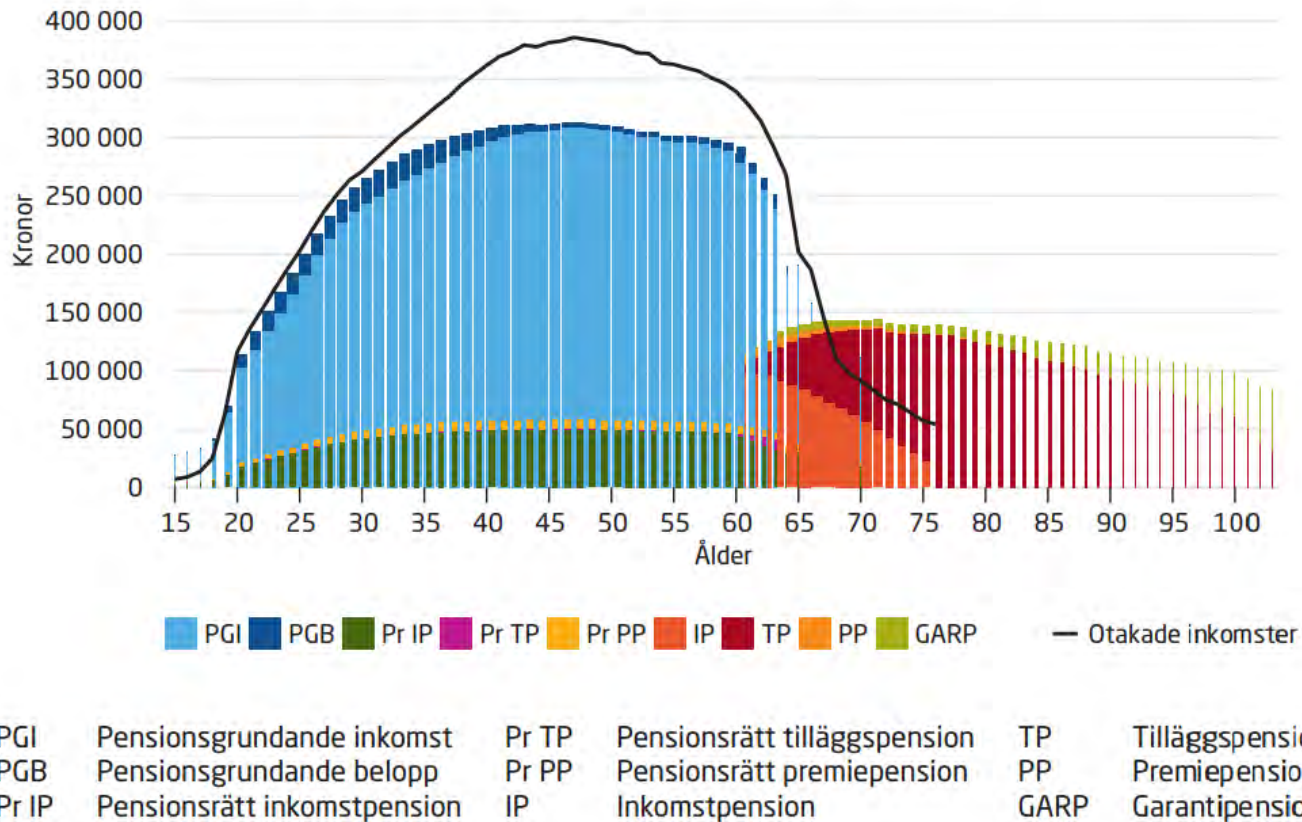

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Pensions- och utträdesålder

Hur ser det ut idag?

Figur 4.3 Genomsnittlig inkomst, intjänad pensionsrätt samt utbetald pension

Bakgrund av pensionsreformen

- ATP (Tilläggs pension) introducerades 1960
- PAYG-system

Infasning av det nya (nuvarande) systemet

- **Andelar** **Kohort**
 - 4/20 1938
 - 5/20 1939
 -
 - 19/20 1953
 - 20/20 1954
-
- Alla inkomster efter 65 årsålder ger intjänande med 20/20-delar i 'nya' systemet (även födda 1938-1953)

Övrigt

- Som en del i reformen höjdes anställningsskyddet från 65 till 67 år 2003

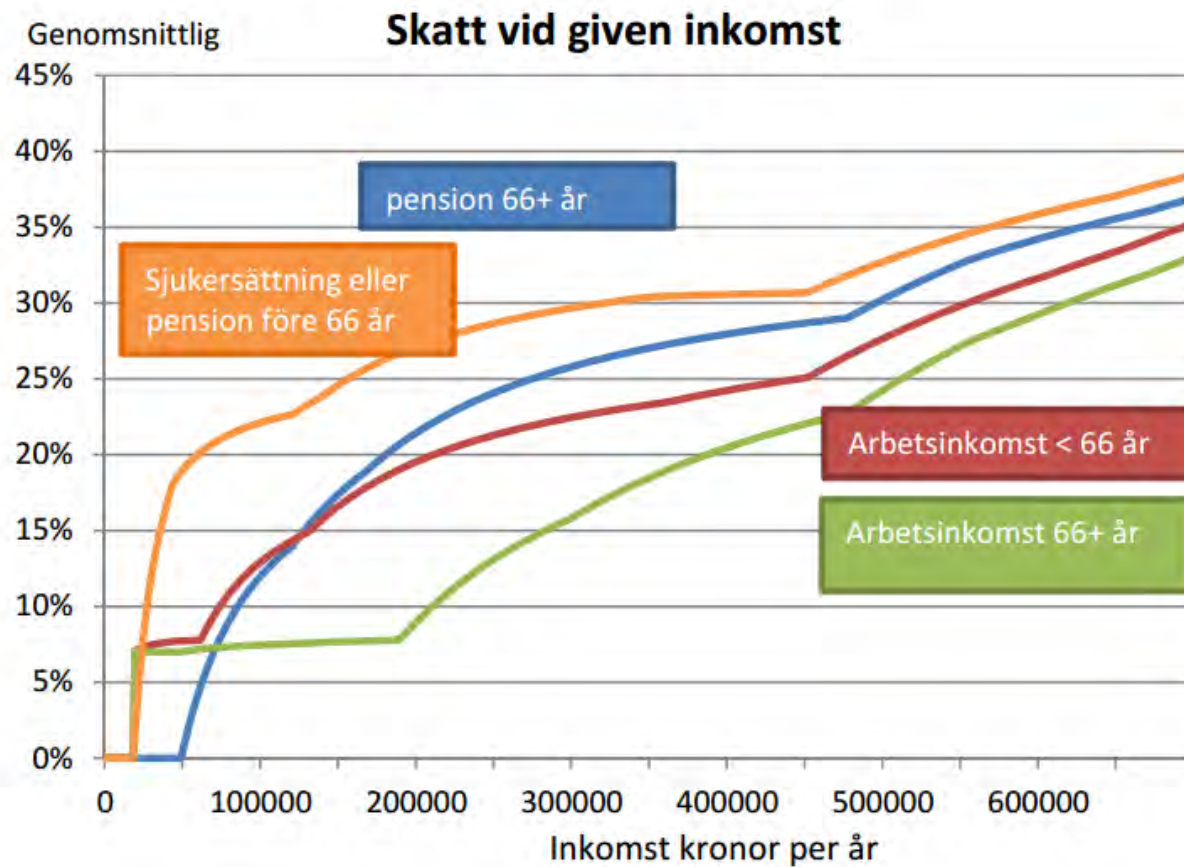
Incitament

Skatter

- Innan 2003 lägre skatt för pension än arbete, från 2003 till och med 2006 samma skatt
- 2007 jobbskatteavdrag (Arbetsgivaravgifter sänktes för 65+)
- 2009 skattelättnad för 65+
- 2016 Ytterligare skattelättnad för 65+
- Utformningen är gynnsam för lägre inkomster

Skatt (2017)

Diagram 1: Skatt vid given inkomst

Tilläggspension (ATP)

- 30 års intjänande för oavkortad pension
- 15 bästa åren
- Pensionspoäng fram till och med 64 års ålder
- Innan 65 år -0,5 procent per månad
- Efter 65 +0,7 procent per månad
- Efter 70 ingen ökning
- Prisindexerat (Prisbasbelopp)

Inkomstpension / Premiépension

- Delningstal
- Nya pensionsrätter
- Arvsvinster
- Inkomstindexerat / Aktie- räntemarknad

Effekter (inkomstpension)

Delningstal

$$R \cdot \frac{X}{De_{65}} = \frac{X}{De_{70}}$$

$$R = \frac{De_{65}}{De_{70}} = \{1938\} = \frac{15,56}{12,71} = 1,22$$

$$Arvsvinst = A_{65} \cdot A_{66} \cdots A_{69} = \{1938\} = 1,07$$

$$Inkomstindexering = 1,17$$

$$Tot = 1,17 \cdot 1,07 \cdot 1,22 = 1,52$$

Effekter (tilläggs pension)

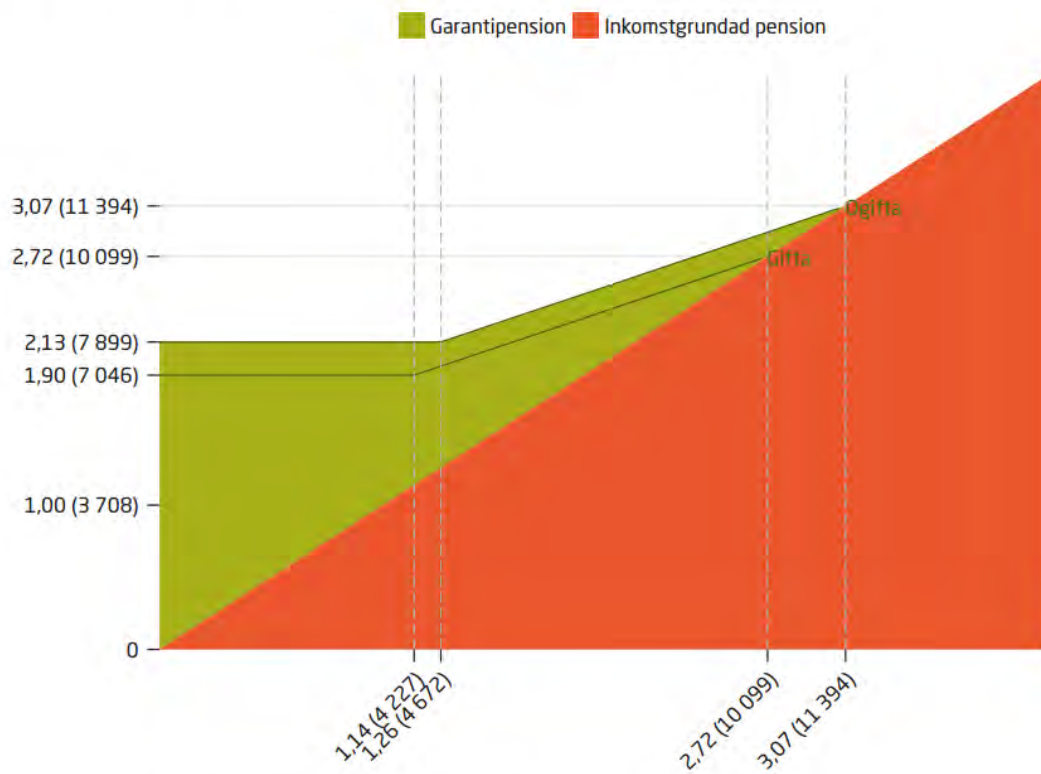
$$0,7\% \cdot 12 \cdot 5 = 42\%$$

$$\textit{Prisindexering} = 1,06$$

$$\textit{Tot} = 1,42 \cdot 1,06 = 1,51$$

Marginaleffekter

Figur 4.2 Inkomstgrundad pension och garantipension

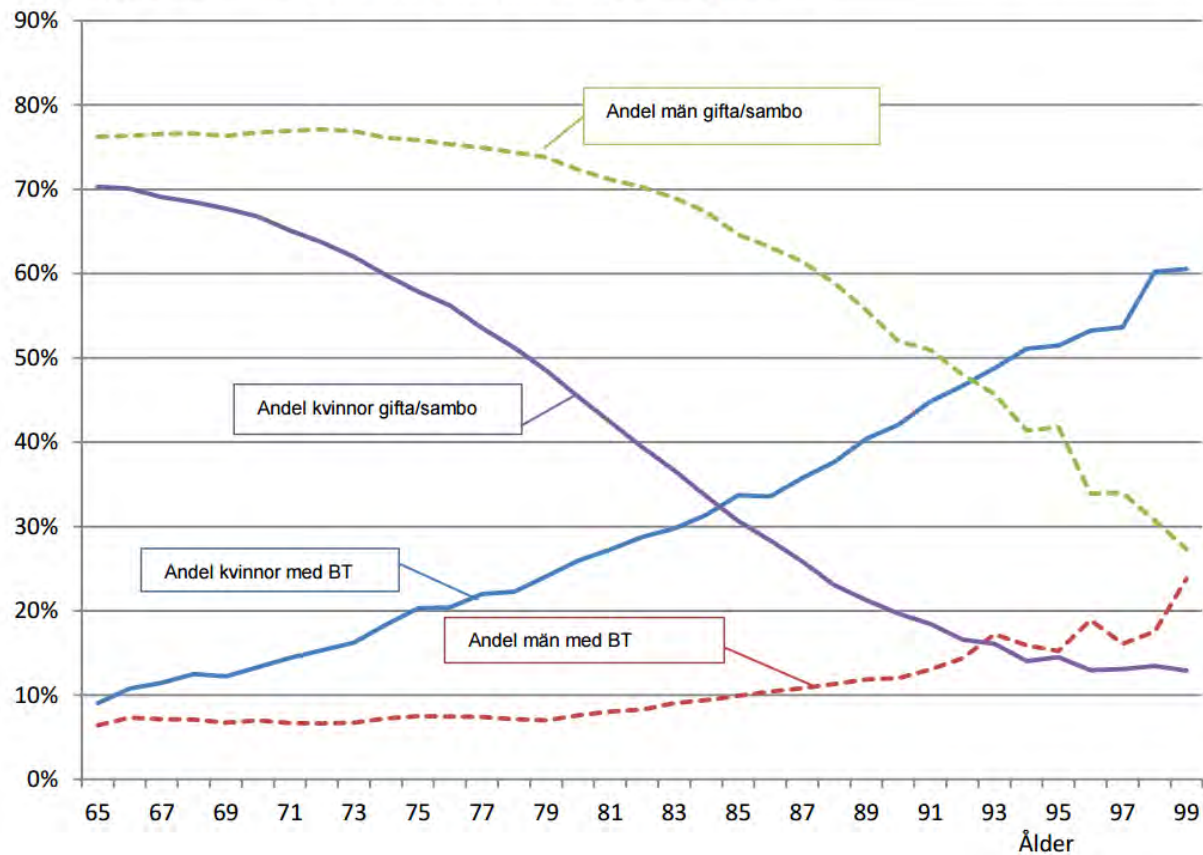
Årlig inkomstgrundad pension i prisbasbelopp (månadspension i kr, 2015)

Grundskydd

- Garantipension (I huvudsak individbaserad)
- Bostadstillägg (Hushåll)
- Äldreförsörjningsstöd (Hushåll)

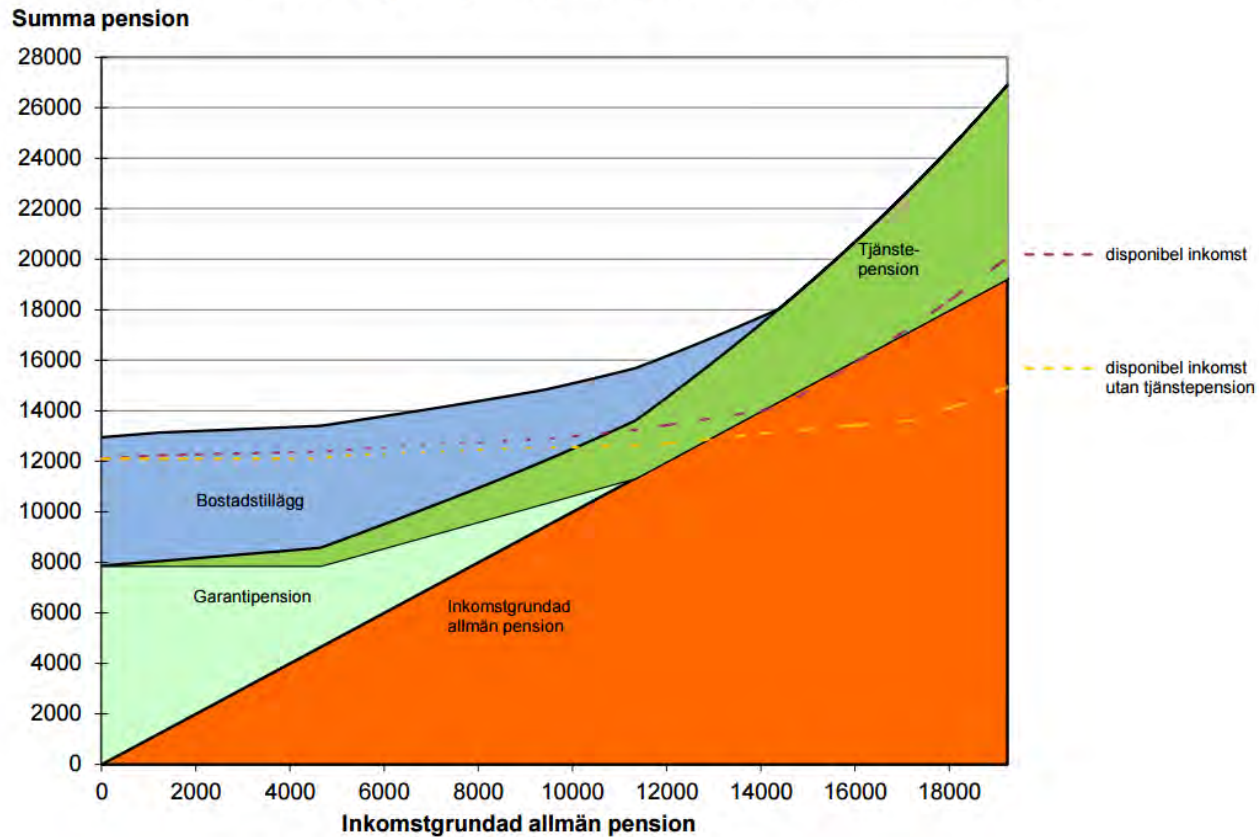
Bostadstillägg

Figur 7 Andel gifta/sambo av alla över 65 år samt andelen med bostadstillägg (BT) för alla ålderspensionärer vid olika åldrar och fördelat på kön

Marginaleffekter

Figur 5 Summa pensionsinkomster för en ensamstående pensionär född 1938 eller senare med låg förmögenhet år 2016. Tjänstepension, bidrag och inkomstskatt är inkluderade.

Pensionsuttag

- När tar man i snitt ut pension?

Nya pensionärer

Andel som nybeviljats allmän pension i olika åldrar *
procent

Årskull	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71-	Sum-	Snitt-
												ma	ålder
1938	3,6	2,3	2,3	2,1	77,3	4,1	3,2	0,8	0,3	0,3	0,6	97	64,9
1939	3,9	1,9	2,1	2,3	75,6	6,5	2,3	0,8	0,3	0,3	0,6	96,7	64,9
1940	3,0	2,1	2,5	3,1	75,8	5,0	2,6	0,8	0,4	0,5	0,6	96,4	64,9
1941	2,9	2,2	3,0	3,7	73,1	6,3	2,8	0,8	0,5	0,4	0,6	96,3	65
1942	3,4	2,9	3,4	3,9	70,8	6,2	3,4	1,2	0,5	0,4	0,6	96,6	64,9
1943	3,9	3,1	3,6	5,3	66,3	7,1	4,4	1,2	0,4	0,5	0,7	96,4	64,9
1944	4,7	3,4	4,7	5,9	63,1	7,9	4,0	1,1	0,5	0,5	0,7	96,5	64,8
1945	5,1	4,2	5,3	6,1	61,6	7,2	4,0	1,3	0,5	0,5	0,8	96,4	64,8
1946	6,0	4,8	5,4	6,7	59,3	6,7	4,3	1,2	0,5	0,5	1	96,3	64,7
1947	6,3	4,6	6,0	7,4	56,9	7,0	4,7	1,3	0,6	0,5	1	96,3	64,7
1948	6,0	4,9	6,7	7,9	54,8	7,4	5,1	1,3	0,6	0,6	1,1	96,3	64,7
1949	5,9	5,4	7,0	8,7	52,6	8,0							
1950	5,9	5,5	7,8	9,2	50,6								
1951	6,6	6,4	8,2	9,5									
1952	6,9	6,9	8,5										
1953	7,8	6,6											
1954	7,5												

* Andelarna avser nya pensionärer i relation till möjliga pensionärer i december 2015. Åldrarna avser åldern 31 december aktuellt år som pensionären tog ut sin inkomstpension/garantipension. Prognos för de äldsta åldrarna, prognos kursiv stil.

Nya pensionärer (män)

Andel som nybeviljas allmän pension per ålder, procent
Män

Års- kull	Uttagsålder				Summa andel 61-64	65	66	67	68	69	70	71-	Snitt- ålder
	61	62	63	64									
1938	5,1	3,0	2,7	2,6	13,4	71,8	4,5	3,5	0,9	0,4	0,4	0,7	64,9
1939	5,5	2,4	2,5	2,8	13,2	69,9	7,0	2,5	0,9	0,4	0,4	0,8	64,9
1940	4,0	2,7	2,8	3,4	12,9	71,2	5,4	2,8	0,9	0,4	0,6	0,7	64,9
1941	3,9	2,7	3,3	4,1	14,0	68,2	6,7	3,0	1,1	0,6	0,6	0,8	64,9
1942	4,3	3,4	3,9	4,3	15,9	65,9	6,6	3,6	1,4	0,6	0,5	0,8	64,9
1943	4,9	3,7	3,9	5,8	18,3	61,2	7,5	4,8	1,4	0,5	0,6	0,8	64,9
1944	5,7	3,9	5,2	6,5	21,3	58,1	8,2	4,2	1,3	0,6	0,6	0,8	64,8
1945	6,0	4,8	5,8	6,7	23,3	56,5	7,5	4,2	1,4	0,6	0,6	0,9	64,7
1946	6,6	5,3	6,0	7,1	25,0	54,5	7,0	4,4	1,4	0,6	0,7	0,9	64,7
1947	6,8	5,2	6,5	7,9	26,4	51,9	7,4	4,8	1,5	0,6	0,7	0,9	64,7
1948	6,7	5,5	7,2	8,2	27,6	49,9	7,7	5,2	1,6	0,7	0,7	1,0	64,7
1949	6,5	6,0	7,2	9,2	28,9	48,1	8,1						
1950	6,6	6,1	8,3	9,5	30,5	46,0							
1951	7,3	7,0	8,6	9,4	32,3								
1952	7,7	7,4	8,6										
1953	8,5	6,9											
1954	8,2												
Ändring i snitt	0,2	0,3	0,4	0,5		-2,2	0,3	0,2	0,1	0,0			

Andelarna avser nya pensionärer i relation till möjliga pensionärer i december 2015. Åldrarna avser åldern 31 december aktuellt år som pensionären tog ut sin inkomstpension/garantipension. För åldrar från 68 år och uppåt för födda 1948 eller tidigare finns prognossiffror (*kursiva blå siffror*) eftersom det inte finns något slutgiltigt utfall ännu.

Nya pensionärer (kvinnor)

Andel som nybeviljas allmän pension per ålder, procent
Kvinnor

Års- kull	Uttagsålder				Summa andel 61-64	65	66	67	68	69	70	71-	Snitt- ålder
	61	62	63	64									
1938	2,1	1,6	1,9	1,5	7,1	83,0	3,7	3,0	0,6	0,3	0,3	0,5	65,0
1939	2,3	1,3	1,7	1,9	7,2	81,5	5,8	2,1	0,7	0,2	0,3	0,5	65,0
1940	2,0	1,5	2,2	2,8	8,5	80,7	4,7	2,4	0,6	0,3	0,4	0,5	65,0
1941	1,9	1,7	2,6	3,2	9,4	78,4	5,8	2,5	0,6	0,4	0,3	0,5	65,0
1942	2,5	2,2	2,9	3,4	11,0	76,0	5,7	3,1	0,9	0,4	0,3	0,4	65,0
1943	3,0	2,4	3,2	4,8	13,4	71,8	6,6	4,0	1,0	0,3	0,4	0,4	64,9
1944	3,6	2,8	4,3	5,3	16,0	68,4	7,6	3,8	0,9	0,3	0,4	0,5	64,9
1945	4,2	3,6	4,7	5,5	18,0	67,0	6,9	3,8	1,1	0,4	0,3	0,5	64,8
1946	5,4	4,2	4,8	6,3	20,7	64,3	6,4	4,1	1,0	0,4	0,4	0,5	64,7
1947	5,9	4,0	5,4	7,0	22,3	62,1	6,5	4,5	1,1	0,4	0,4	0,5	64,7
1948	5,3	4,3	6,2	7,5	23,3	60,0	7,0	4,9	1,1	0,4	0,4	0,6	64,7
1949	5,2	4,8	6,7	8,2	24,9	57,4	7,8						
1950	5,2	4,9	7,2	8,9	26,2	55,4							
1951	5,9	5,8	7,8	9,5	29,0								
1952	6,0	6,4	8,4										
1953	7,1	6,2											
1954	6,8												
Ändring i snitt	0,3	0,3	0,5	0,6		-2,3	0,4	0,2	0,1	0,0			

Utträde ur arbetsliv

- Det är möjligt att både arbeta och ta ut pension

Begrepp

- Pensioneringsålder – Ålder för pensionsuttag
- Utträdesålder – Ålder då arbetslivet slutar

Mäta utträdesålder

- Följa kohorter över tid
- Periodskattning (liknande medellivslängd för periodtabell)

Utträdesålder (kohort)

Underlag "faktisk" utträdesålder

- Individdata 1999-2014
- Endast löneinkomster och egenföretagande
- Hur låga inkomster skall man ha för att anses ha utträtt
 - Under 2 IBB (118 600 kr år 2016)
- Endast de som arbetar vid 59 räknas med

Faktisk utträdesålder per årskull

Andel av årskullen som utträder per ålder, procent

Årskull	Ålder															Andel kvar i arbete 2014	Snittålder
	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73		
1940	7,0	12,7	8,4	8,6	9,5	15,7	19,0	4,7	4,2	2,1	1,4	1,3	1,1	0,9	0,7	2,6	63,4
1941	10,7	7,5	7,3	8,2	9,9	15,0	19,9	5,4	4,9	2,0	1,7	1,5	1,2	1,1		3,5	63,6
1942	5,9	6,8	7,2	8,7	10,0	15,6	21,3	7,0	5,3	2,3	2,1	1,8	1,4			4,6	63,9
1943	5,0	6,5	6,6	8,3	9,7	16,2	22,3	7,1	5,9	2,6	2,2	2,0				5,7	64,1
1944	4,7	6,2	6,4	8,1	9,9	17,1	21,3	7,2	6,5	3,0	2,4					7,3	64,1
1945	4,3	5,7	6,1	8,2	10,9	17,0	20,6	7,8	7,0	3,3						9,2	64,2
1946	3,9	5,6	5,9	8,7	11,4	16,4	20,3	8,4	7,6							11,6	64,2
1947	3,6	5,2	6,2	8,8	10,6	16,8	20,5	8,9								19,4	
1948	3,3	4,9	6,0	8,3	11,2	17,1	20,8									28,4	
1949	3,4	4,5	5,6	8,5	11,5	17,3										49,2	
1950	3,1	3,9	5,9	8,9	12,2											66,0	
1951	2,9	4,3	6,1	9,5												77,1	
1952	3,1	4,7	7,3													84,8	
1953	3,7	5,7														90,6	
1954	5,2															94,8	

Beräkningen görs endast för de som bodde och arbetade i Sverige året de fyllde 59.

Definitionen av att arbeta är att man har inkomst av arbete eller egenföretagarinkomster på mer än två inkomstbasbelopp per år (motsvarar år 2016 118 600 kr).

Vid beräkning av snittåldern har maxåldern för utträde satts till 68 år för att få jämförbara siffror. Den verkliga snittåldern är minst 0,3 år högre. Slutgiltiga siffror går i princip inte att få förrän alla i årskullen har avlidit.

Åldrarna avser ålder den 31:a december aktuellt år.

Ingen hänsyn tas till orsaken till utträdet, inte heller om det beror på dödsfall eller utlandsflytt (efter 59 års ålder).

Siffrorna uppdateras retroaktivt om en person som tidigare utträtt börjar arbeta igen. Uppgifterna är framförallt överskattade för de 2 sista värdena per årskull för åldrarna under 65.

Faktisk utträdesålder per årskull - kvinnor

Kvinnor, andel av årskull som utträder per ålder, procent

Årskull	Ålder															Andel kvar i arbete 2014	Snittålder
	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73		
1940	7,0	13,2	8,6	8,8	9,9	18,4	19,6	4,5	3,7	1,5	0,9	0,8	0,6	0,5	0,5	1,5	63,2
1941	11,7	7,3	7,7	8,5	10,6	17,2	20,5	5,1	4,1	1,4	1,2	1,0	0,8	0,7		2,3	63,3
1942	6,1	6,6	7,3	9,2	10,9	18,3	22,5	6,3	4,7	1,6	1,3	1,1	0,9			3,0	63,7
1943	5,0	6,3	7,2	8,7	10,4	18,9	23,1	6,7	5,4	1,7	1,5	1,2				3,9	63,9
1944	4,8	6,0	6,8	8,5	10,8	19,6	22,0	7,1	5,6	2,1	1,7					5,2	63,9
1945	4,3	5,7	6,3	8,8	11,7	19,3	21,7	7,3	6,1	2,4						6,5	64,0
1946	3,9	5,4	6,3	9,1	12,2	18,9	21,3	7,8	6,7							8,5	64,0
1947	3,5	5,0	6,3	8,8	11,8	19,2	21,3	8,2								15,9	
1948	3,1	4,6	6,1	8,9	12,4	19,2	20,9									24,7	
1949	3,1	4,0	6,0	9,3	12,2	18,8										46,6	
1950	2,9	3,6	6,2	9,3	12,6											65,4	
1951	2,6	4,0	6,2	9,8												77,4	
1952	2,8	4,3	7,1													85,8	
1953	3,3	5,3														91,5	
1954	4,8															95,2	

Faktisk utträdesålder per årskull - män

Män, andel av årskull som utträder per ålder, procent

Årskull	Ålder															Andel kvar i arbete 2014	Snittålder
	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73		
1940	7,1	12,3	8,1	8,5	9,1	13,2	18,5	4,9	4,7	2,7	1,8	1,8	1,5	1,2	1,0	3,6	63,6
1941	9,8	7,8	7,0	8,0	9,2	13,1	19,4	5,6	5,6	2,6	2,2	2,1	1,7	1,4		4,6	63,8
1942	5,7	7,0	7,1	8,2	9,2	13,3	20,3	7,6	5,9	2,9	2,7	2,3	1,9			5,9	64,1
1943	5,0	6,6	6,1	7,9	9,1	13,8	21,5	7,4	6,4	3,5	2,8	2,6				7,3	64,3
1944	4,7	6,3	6,1	7,8	9,0	14,9	20,6	7,4	7,2	3,8	3,0					9,1	64,3
1945	4,4	5,8	5,9	7,6	10,2	14,9	19,6	8,3	7,7	4,1						11,6	64,3
1946	3,9	5,8	5,6	8,4	10,7	14,2	19,5	9,0	8,4							14,5	64,3
1947	3,6	5,3	6,1	8,8	9,5	14,6	19,8	9,6								22,6	
1948	3,5	5,3	5,9	7,7	10,0	15,2	20,6									31,8	
1949	3,6	5,0	5,3	7,7	10,8	15,9										51,7	
1950	3,3	4,2	5,7	8,5	11,7											66,6	
1951	3,2	4,7	6,0	9,3												76,9	
1952	3,5	5,1	7,5													83,9	
1953	4,1	6,2														89,7	
1954	5,6															94,4	

Utbetalningsålder metodik

- Referensålder
- Statisk/dynamisk

Statisk (periodskattning)

- Tillstånd

	Andel Aktiva
Ålder	År t
60	
61	
62	
63	
64	
65	

Dynamisk (periodskattning)

- Förändring

Ålder	Andel Aktiva	
	År t	År $t+1$
60		
61		
62		
63		
64		
65		

Markovprocess (Dynamisk)

- Transitionsmatriser (övergångssannolikheter)
- Olika grupper
- Godtyckligt lång historik

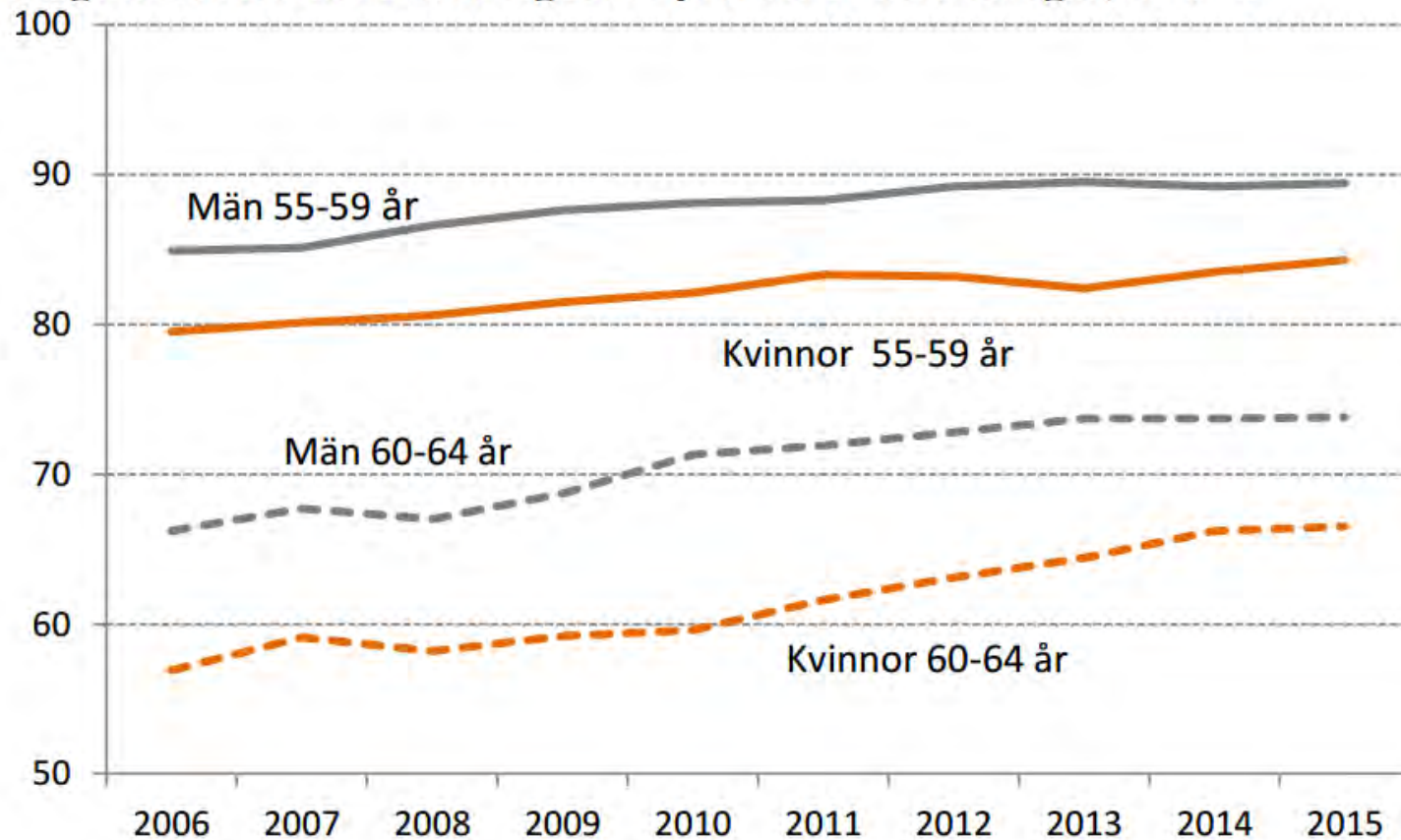
Dataunderlag

- Undersökning AKU (Arbetskraftsundersökning)
- Registerdata (intjänandeuppgifter, pensionsgrundande belopp)

Arbetsdeltagande

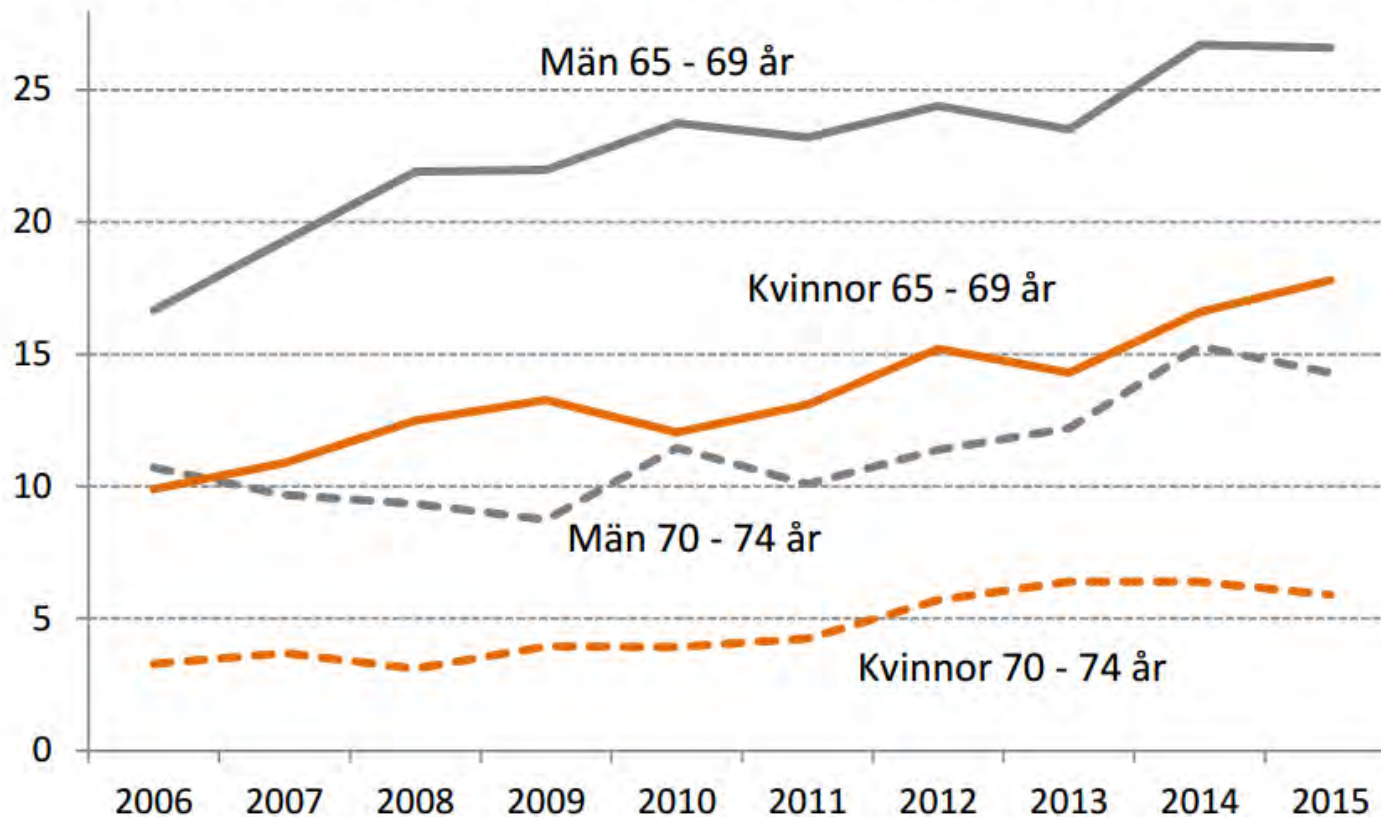
Arbetsdeltagande

Diagram 2. Arbetskraftsdeltagande i procent av befolkningen, 55-64 år

Arbetsdeltagande

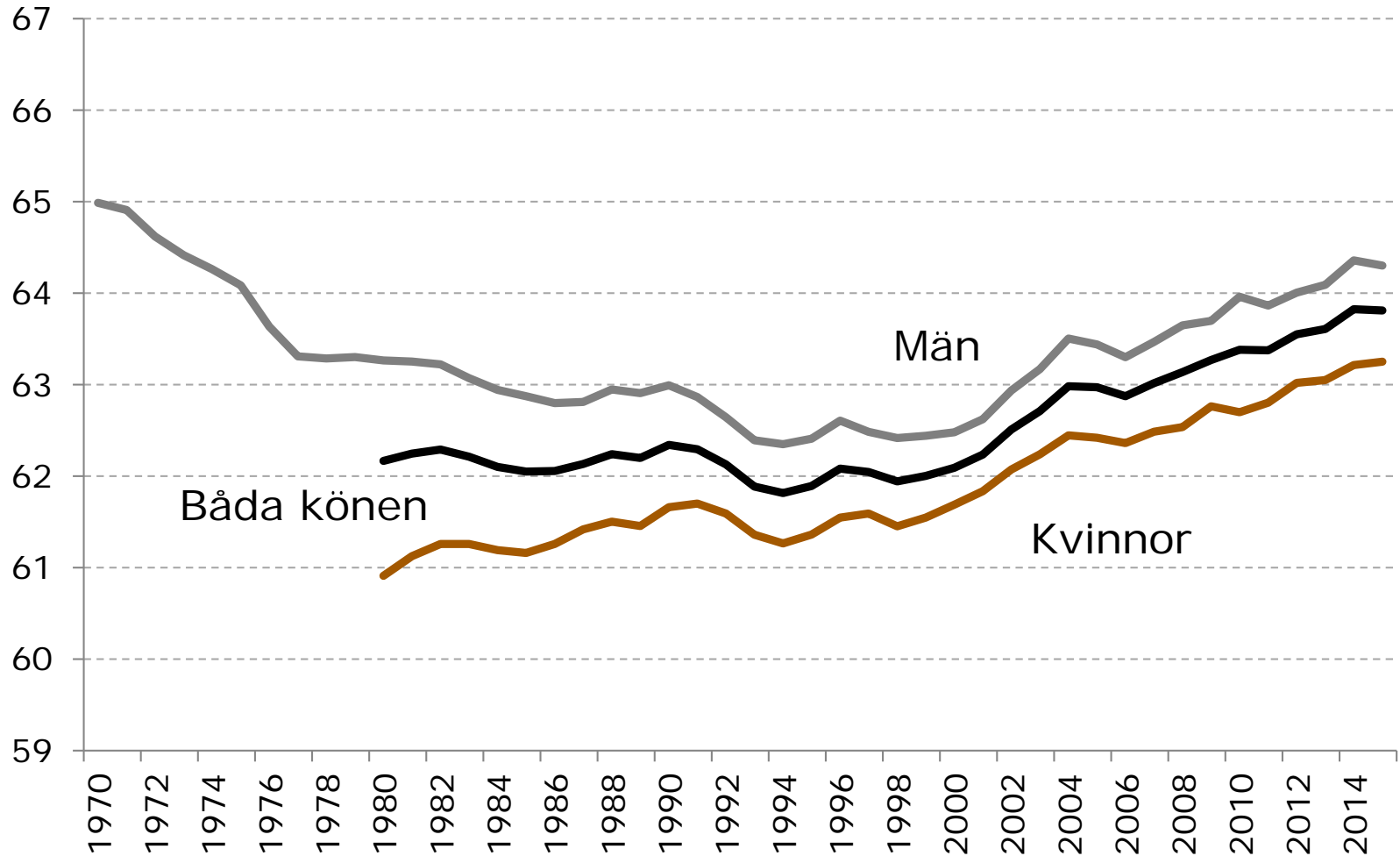
Diagram 3. Arbetskraftsdeltagande i procent av befolkningen, 65-74 år

Etablerad metod för utträdesålder

- AKU (Arbetskraftsundersökning)
- Statisk

Utträdesålder (etablerad metod)

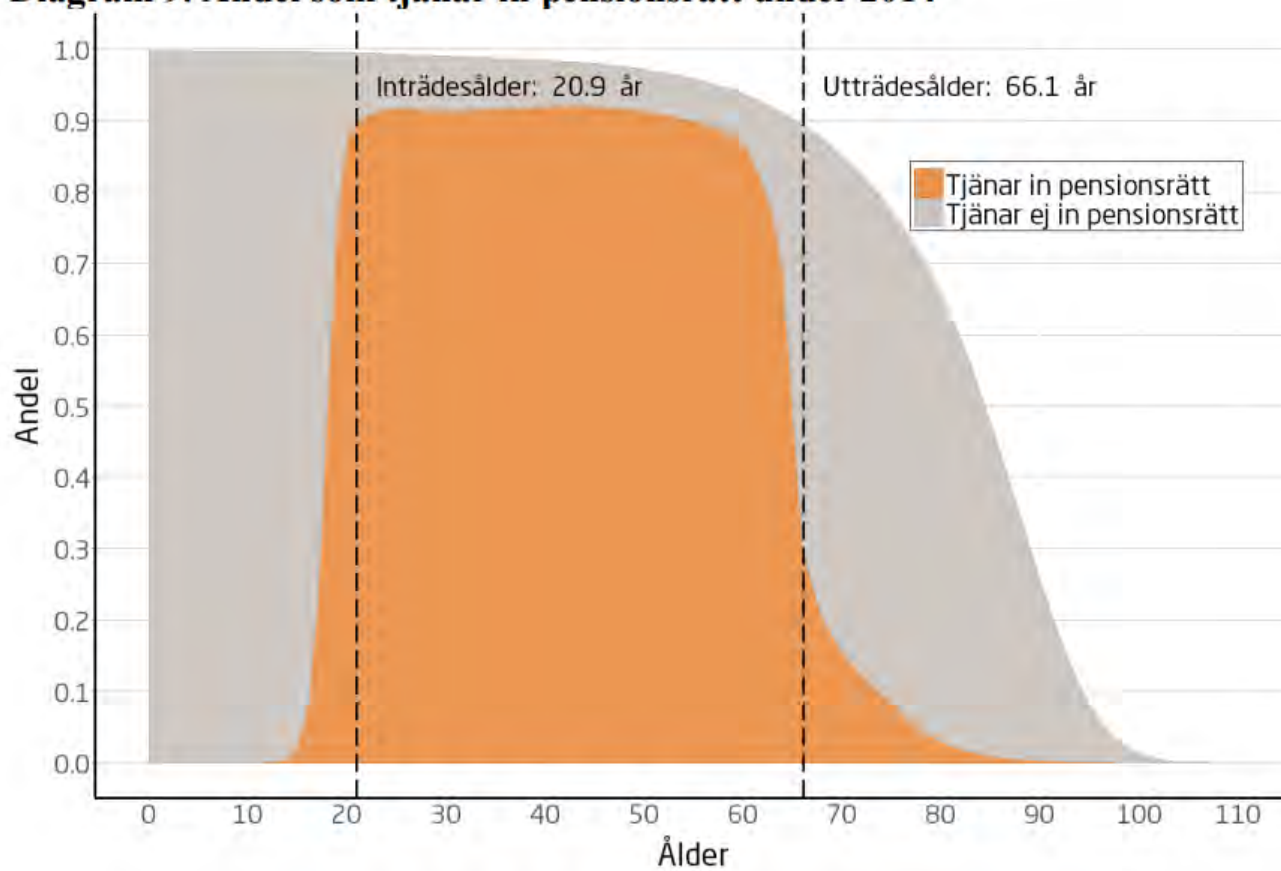

Ny metod (komplement)

- Markovprocess
- Registerdata
- Lönearbete/pensionsrättsintjänande

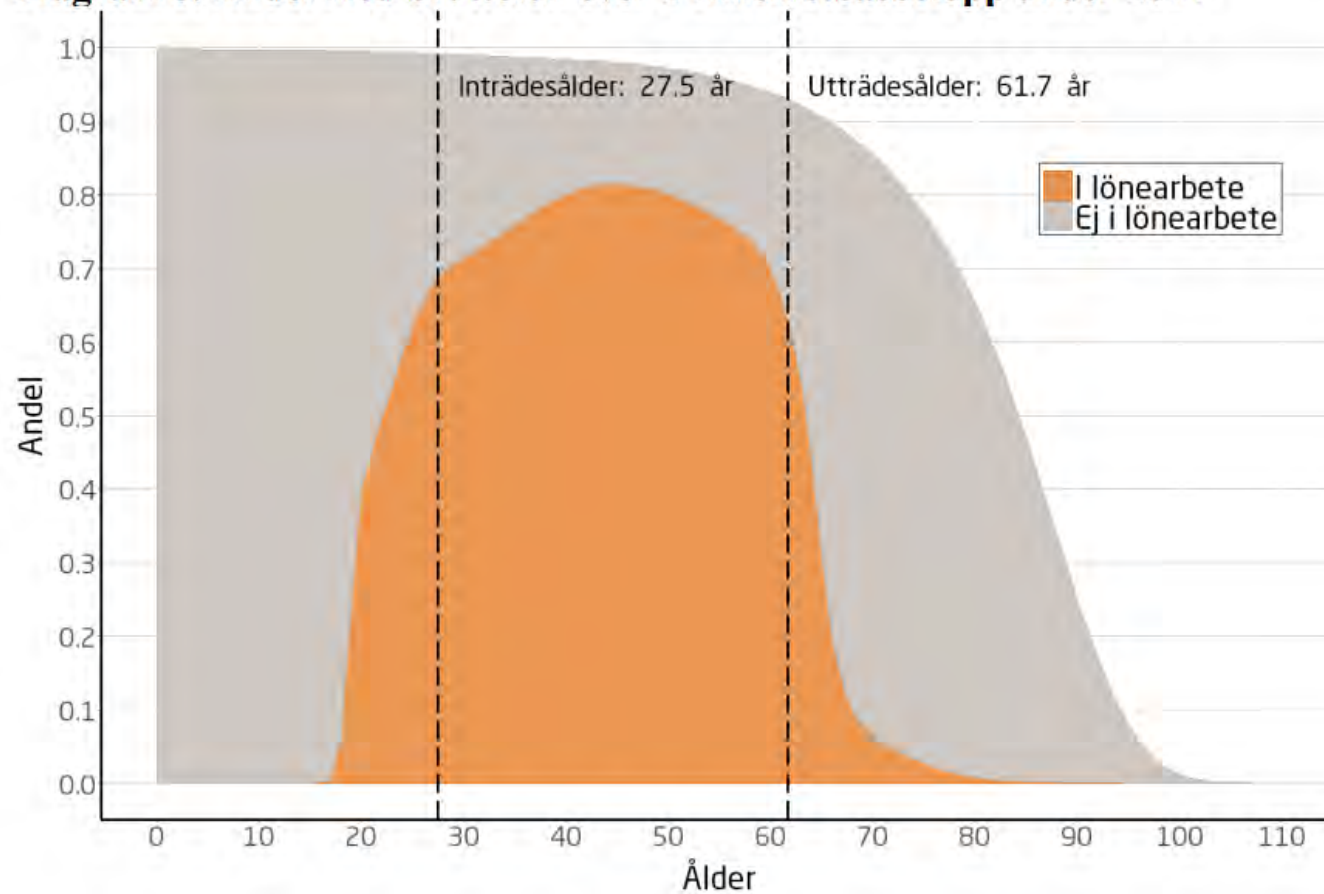
Intjänande av pensionsrätt

Diagram 9. Andel som tjänar in pensionsrätt under 2014

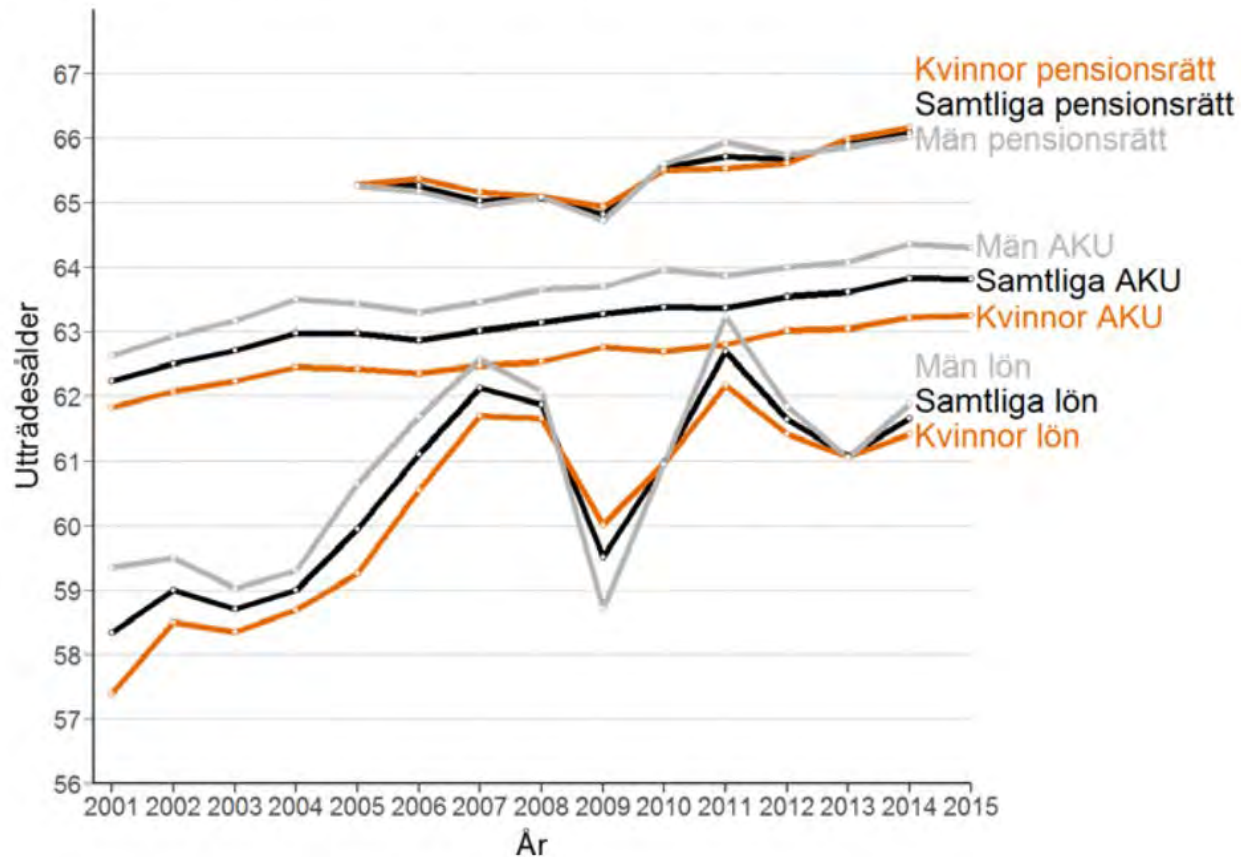
Intjänande

Diagram 8. Andel med bruttolön över 2 Inkomstbasbelopp under 2014

Utträdesålder

Diagram 7. Utträdesålder mätt med olika metoder

Registerbaserad in- och utträdesålder från arbetsmarknaden (2016)

Skillnader i tolkning mellan AKU och registermetoden

- Olika resultat för könen beror främst på att registermetoden tar hänsyn till trenderna
- Sjunkande andel med sjuk- och aktivitetsersättning slår inte igenom i AKU-metoden
- Sjunkande dödlighet leder till senare utträden, fångas dock ej i AKU-måttet.

Sammanfattning

- Pension tas oftast ut vid 65 års ålder (Vanligare med uttag såväl innan som efter)
- Utträdet för arbetsmarknaden har ökat (Inte nödvändigtvis på grund av pensionsreformen)
- Skattesänkningar har haft viss positiv påverkan på utträdet (IFAU jobbskatteavdrag och sänkta arbetsgivaravgifter för äldre)

Framtiden (Riktålder pågående arbete)

Anpassning till livslängdsökningen

- Anställningsskydd (LAS-ålder)
- Grundskydd
- Pensionsuttag

Frågor